

ת"פ 66274/12/20 - מדינת ישראל נגד מוחמד תורק, נביל דאוד, סמי נמרוטי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 66274-12-20 מדינת ישראל נ' תורק ואח'

לפני כבוד השופט איתי הרמלין
המאשימה:

מדינת ישראל
ע"י עו"ד רונן מאיר

נגד

הנאשמים:

1. מוחמד תורק
 2. נביל דאוד
 3. סמי נמרוטי
- ע"י עו"ד אלעד עובדיה

החלטה בבקשה לתיקון כתב האישום

1. לאחר הגשת כתב האישום בתיק זה ובטרם החל שלב ההוכחות, נכנס לתוקף חוק חדש המסדיר את תחום ההתנהגות שבו עוסק כתב האישום. התובע מבקש לתקן את כתב האישום בדרך של החלפת סעיפי החיקוק מן החוק הישן באלו מן החוק החדש, ומנמק את בקשתו בעצם העובדה שנכנס לתוקף חוק חדש. הואיל והנאשמים כבר השיבו לכתב האישום המקורי שבהקראתו החל המשפט, התובע לא היה יכול להודיע על תיקון כתב האישום, אלא היה עליו להגיש בקשה לתיקונו, וכך עשה. הסניגור מתנגד לבקשה מטעמים שונים.

2. לטענת הסניגור, התביעה מבקשת באמצעות תיקון כתב האישום להחיל על הנאשמים נורמה פלילית שלא הייתה

קיימת בעת שעברו לפי הטענה את העבירה. הכוונה היא לכך שהחוק החדש מרחיב את רשימת המקרים שבהם נדרש רישיון לשם ביצוע פעולות בגז. הרלוונטי לענייננו הוא שבעוד להבנת הסניגור הובלת מיכלי גז המיוחסת לנאשמים בכתב האישום דרשה לפי החוק הישן (חוק הגז (בטיחות ורישוי), תשמ"ט-1989) הכשרה והסמכה בלבד, הרי לפי החוק החדש (חוק הגז הפחמימני המעובה, תשפ"א-2021) היא מחייבת רישיון, ולכן מיוחסת להם עבירה של הובלת מיכלי גז ללא רישיון. בהקשר זה מציין הסניגור שבתיק זה כבר נערך דיון בטענותיו נגד כתב האישום המקורי, ובית המשפט החליט לצמצם את סעיפי החיקוק שיוחסו לו, ומשמעות התיקון שמבקש התובע לעשות היא הרחבה מחודשת של סעיפי האישום. הסניגור אף מציין שהדיון בעניין טענותיו בקשר לניסוחו של כתב האישום המקורי לא מוצה בשלב שהתביעה הגישה את הבקשה לתיקונו של כתב האישום, ויש מקום למחוק סעיף חוק נוסף המיוחס לנאשם בכתב האישום. יתר על כן, הסניגור טוען כי הובלה של מיכלי גז ללא הסמכה והכשרה אינה עבירה לפי החוק החדש (שקובע לכאורה צורך ברישיון), ויש מקום למוחקה.

3. עוד טוען הסניגור שהעבירה שהתובע מבקש לייחס לנאשם בכתב האישום המתוקן (הלקוחה מן החוק החדש) היא עבירה שעונשה שנתיים מאסר בעוד העבירה שמיוחסת לו בכתב האישום המקורי (מן החוק הישן) עונשה שנה מאסר בלבד, ועל פי הוראות חוק העונשין יש מקום להחיל במקרה של שינוי חקיקה מעין זה דווקא את הנורמה העונשית המקלה.

4. עוד טוען הסניגור כי התובע מבקש להוסיף לנאשם 1 אישום בהובלת מיכלים זרים בלי שעבירה שכזו נכללה בכתב האישום המקורי ובלי להסביר למה היא מתייחסת.

5. לסיום טוען הסניגור שהבקשה לתיקון כתב האישום הוגשה לאחר שהנאשמים כפרו בכתב האישום, ולכן בתיקון כתב האישום יש משום פגיעה בהגנתם.

6. בתגובה להתנגדות הסניגור טען התובע כי תיקון כתב האישום מתבקש לנוכח ביטול החוק שמכוחו הואשמו הנאשמים בכתב האישום המקורי. עוד ציין שממילא מאפשר חוק סדר הדין הפלילי להרשיע אדם בעבירות שלא יוחסו לו בכתב האישום אם התגלו עובדות התומכות בהרשעתו במהלך המשפט. התובע חולק על הטענה שמעשי הנאשמים לא הצריכו רישיון אלא הסמכה בלבד לפי החוק הישן, וטוען כי טענה זו צריכה להתברר במשפט ולא כטענה מקדמית. עוד ציין התובע כי המשפט טרם החל, ולכן לא יפגעו זכויות הנאשמים כתוצאה מן התיקון. לבסוף ציין התובע שבהתאם להוראות חוק העונשין בסיום המשפט יהיה על בית המשפט לדון את הנאשם לפי החיקוק המקל יותר - מן הדין הישן או מן הדין החדש - כאשר כוונתו היא שבית המשפט ירשיעו בעבירה מן הדין החדש ויגזור עליו עונש בהתבסס על זה שהיה קבוע בדין הישן. בדיון בעל פה אישר התובע כי העבירה של הובלת מיכלים זרים לא הופיעה בכתב האישום המקורי, וביקש לאפשר את התיקון על אף זאת.

דיון והכרעה

7. לשם הכרעה בבקשה לתיקון כתב האישום בתיק זה יש לבחון את ההוראות הרלוונטיות בחוק העונשין:

3. אין עונשין למפרע

(א) חיקוק היוצר עבירה לא יחול על מעשה שנעשה לפני יום פרסומו כדין או יום תחילתו, לפי המאוחר.

(ב) חיקוק הקובע לעבירה עונש חמור מזה שנקבע לה בשעת ביצוע העבירה, לא יחול על מעשה שנעשה לפני פרסומו כדין או לפני תחילתו, לפי המאוחר; אך אין רואים בעדכון שיעורו של קנס החמרה בעונש.

הוספת פרק ב'4. ביטול העבירה לאחר עשייתה

נעברה עבירה ובוטל בחיקוק האיסור עליה - תתבטל האחריות הפלילית לעשייתה; ההליכים שהוחל בהם - יופסקו; ניתן גזר-דין - יופסק ביצועו; ולא יהיו בעתיד עוד תוצאות נובעות מן ההרשעה.

5. שינוי חיקוק לאחר עשיית העבירה

(א) נעברה עבירה ובטרם ניתן פסק-דין חלוט לגביה, חל שינוי בנוגע להגדרתה או לאחריות לה, או בנוגע לעונש שנקבע לה, יחול על הענין החיקוק המקל עם העושה; "אחריות לה" - לרבות תחולת סייגים לאחריות הפלילית למעשה.

(ב) הורשע אדם בעבירה בפסק דין חלוט ולאחר מכן נקבע לאותה עבירה בחיקוק עונש, שלפי מידתו או סוגו הוא קל מזה שהוטל עליו - יהיה עונשו העונש המרבי שנקבע בחיקוק, כאילו הוטל מלכתחילה.

6. עבירות שהזמן גרמן

הוראות סעיפים 4 ו-5 לא יחולו על עבירה לפי חיקוק שנקבע בו או לגביו שיעמוד בתוקפו לתקופה מסוימת, או שנובע מטיבו שהוא נתון לשינויים מזמן לזמן.

8. מהסעיפים המובאים לעיל עולה כי על מנת שניתן יהיה להרשיע את הנאשמים בתיק שבפניי בביצוע עבירה יהיה על התביעה להראות לגבי כל מעשה המיוחס להם שהוא היה אסור בשעת עשייתו והוא אסור גם בעת מתן הכרעת הדין (התביעה לא טענה כי חל סעיף 6 לחוק). עוד עולה מסעיפים אלה כי יש להחיל על עניינם של הנאשמים את הדין המקל יותר בין החוק הישן, שהיה בתוקף בעת ביצוע העבירות לכאורה, לחוק החדש שחל כיום.

9. מקריאת בקשותיו של התובע בתיק זה וממספר בקשות דומות שהגישה התביעה בתיקים אחרים עולה הרושם כי התביעה סבורה כי במקרה שחוק מבוטל ובא תחתיו חוק אחר המסדיר את אותו תחום התנהגות, יש לשנות באופן אוטומטי את כל כתבי האישום התלויים ועומדים כך שיוחסו בהם עבירות מן החוק החדש. לגישה זו של התביעה אין בסיס בדין. ככלל, לנוכח עיקרון אי-הרטוראקטיביות אדם צריך להישפט לפי הדין שחל בעת שביצע לפי הטענה את העבירה. החריג לכלל זה הוא מקרים שבהם נחקק חוק חדש שהוא מקל יותר מהחוק שהיה בתוקף בעת ביצוע העבירה. כך אף פסק בית המשפט העליון בעניין זה במקרה דומה (ע"פ 3793/18 פלוני נ' מדינת ישראל ((3.5.2020):

"בין המועד בו נעברו העבירות על ידי המערערים והוגש כתב האישום, לבין מועד מתן הכרעות הדין

בעניינם השתנה המצב הנורמטיבי. ביום 1.11.2016, כ-6 חודשים לאחר הגשת כתב האישום, נכנס לתוקפו חוק המאבק בטרור, במסגרתו בוטלה הפקודה, ואילו הכרעות הדין ניתנו ביום 28.5.2018 (בעניינם של האחים), וביום 21.2.2019 (בעניינו של מ"ח). יצוין עם זאת, כי העונש המרבי שנקבע בפקודה לעבירה הנדונה של חברות בארגון טרור (5 שנות מאסר), זהה לעונש המרבי הכלול בעבירה של חברות בארגון טרור לפי חוק המאבק בטרור (סעיף 22(א) לחוק). לצד זאת, הן הפקודה והן החוק קובעים עבירות חמורות יותר, שאינן לענייננו. בנסיבות אלה, הכרעת הדין וגזר הדין בעניינם של מ"ח ו-ב' ניתנו בהתאם להוראות הפקודה, ובדין נעשה כן, שכן חוק המאבק בטרור, שנכנס כאמור לתוקף בטרם מתן פסקי הדין בעניינם של העותרים, אינו בגדר "חיקוק מקל" לענייננו, לא לענין הגדרת העבירה ולא לענין העונש (סעיף 5 לחוק העונשין)."

10. התביעה מציעה במקרה שבפניי לפצל את הטלת האחריות על הנאשמים, כך שיואשמו לפי החוק החדש, אך אם יורשעו יוטל עליהם עונש התואם את החוק הישן. לפיצול מעין זה יש מקום רק במקרים מסוימים שבהם החוק החדש מקל ברכיבים מסוימים ומחמיר ברכיבים אחרים שלו יחסית לחוק הישן, ואז יש לשלב את הרכיבים המקלים מכל אחד מן החוקים. במקרה שבפניי, שבו החוק החדש מחמיר יותר מן החוק המקורי באחד ההיבטים (העונש המרבי) וביתר ההיבטים הוא אינו מקל יותר (ונראה שלדעת הסניגור הוא אף מרחיב את האחריות הפלילית), אין מקום לפצל את האישום כך שיעשה באופן חלקי לפי הסעיף הישן ובאופן חלקי לפי הסעיף החדש, אלא על התביעה להאשים בעבירות מן החוק הישן שידוע שהוא מקל יותר לפחות באחד הרכיבים, ואין טענה שהוא מחמיר ברכיב אחר.

11. לנוכח האמור לעיל, אני דוחה את הבקשה לתיקון כתב אישום כפי שהוגשה. אם התובע מעוניין לתקן את כתב האישום מסיבות שאינן קשורות לחקיקת החוק החדש שבה נומקה בקשתו הנוכחית, עליו להגיש בקשה חדשה ומנומקת לתיקון כתב האישום.

12. המזכירות תשלח החלטה זו לצדדים, שיודיעו עד ליום 7.12.2021 איך הם מבקשים להתקדם בתיק זה.

13. תזכורת פנימית ב-8.12.2021.

ניתנה היום, 28 בנובמבר 2021, בהעדר הצדדים.